

گزارش خبری «ایران» از ۲۴ ساعت پرحادثه

از حلب تا دمشق راهی نبود!

گزارش خبری

علیرضا حجتی

روزنامه نگار

ترک سوریه توسط بشار اسد، منطقه را وارد دوران جدیدی از «ناشناخته‌ها» کرد، دورانی که پویایی‌های جدیدی به غرب آسیا می‌بخشد. پایان دولت سوریه هرج و مرج تازه‌ای در خاورمیانه ایجاد خواهد کرد؟ سوریه به سمت ثبات پیش خواهد رفت یا بشار اسد دیگ جوشانی را واگذار کرد که بزودی منطقه را از حرارتش داغ خواهد کرد؟ در ژئوپلیتیکی که با هیچ دستورکار متعارفی سازگاری نداشته و قوانین خود را دارد، اینها پرسش‌هایی است که هیچ کس پاسخ روشنی برای آن ندارد و این اتفاق سیاست بین‌الملل را به سکوت فراخوانده است.

طرح جولانی نتانیاهو

بنیامین نتانیاهو نخست‌وزیر رژیم صهیونیستی با اشاره به تحولات سوریه طول مدت این کشور، این اتفاق را فرصت مهمی برای تل‌آویو دانست. نتانیاهو در جریان بازدید از کوه بنتال در مرز اسرائیل با سوریه در جولان اشغالی گفت: اجازه نمی‌دهیم هیچ نیروی متخاصمی در مرزهای ما مستقر شود. تحولات سوریه را به دقت رصد خواهیم کرد و برای حفاظت از مرزها و تأمین امنیت خود هر کاری لازم باشد انجام خواهیم داد.

نتانیاهو گفت: رفتن اسد فرصت‌های جدیدی برای اسرائیل ایجاد می‌کند، اما موضوع بدون خطر نیست. نخست‌وزیر اسرائیل مدعی شد: «ما قبیل از هر چیز برای محافظت از مرز خود اقدام می‌کنیم. این منطقه برای نزدیک به ۵۰ سال توسط یک منطقه حائل که در سال ۱۹۷۴ مورد توافق قرار گرفت، تحت کنترل بوده است. این توافق شکست خورده است چرا که سربازان سوری مواضع خود را رها کرده اند».

اما امیچای چپکلی، وزیر امور دیاسپورا رژیم صهیونیستی با احتیاط بیشتری موضع گرفت. او گفت که پیشرفت‌های مخالفان در سوریه برای اسرائیل نباید دلیلی برای جشن گرفتن ایجاد کند و او خواستار تجدید کنترل اسرائیل بر کوه هرمنون در بلندی‌های جولان اشغالی و ایجاد یک منطقه حائل جدید شد. به نقل از اسرائیل هیوم، وی گفت: «اکنون بیشتر سوریه تحت کنترل سازمان‌های وابسته به القاعده و داعش است».

امریکا: با کردها هماهنگیم

رئیس جمهوری منتخب آمریکا مدعی شد حامی اصلی دولت «بشار اسد» در سوریه، «ولادیمیر پوتین» بوده و قطع حمایت روسیه موجب سقوط دولت او شده است. او در اظهاراتی که ارتباط آن با تحولات سوریه روشن نیست، مدعی شد: روسیه و ایران از جنگ ابرکرای و اقدامات اسرائیل آسیب دیده‌اند. کاخ سفید هم اعلام کرد اولویت‌های آمریکا در سوریه اکنون این است که اطمینان حاصل شود تحولات این کشور باعث احیای داعشی منجر به فاجعه انسانی نمی‌شود. «چیک سلوان» مشاور امنیت ملی آمریکا در بیانیه‌ای عنوان کرد: ما مستقیماً و با همکاری نیروهای دموکراتیک سوریه و بین‌المللی برای برقراری ثبات در سوریه ادامه خواهد یافت.

سازمان ملل همچنان در پی ثبات

گیر پدرسن، نماینده سازمان ملل در سوریه در واکنش به اتفاقات سوریه گفت: «آنچه مهم است این است که بتوانیم موقعیتی را پیدا کنیم که در آن راه

مسلط شدند. وبگاه قطری العربی جدید گزارش داد مخالفان مسلح پس از اینکه موفق شدند بامداد یکشنبه از چندین محور وارد اکثر محله‌های شهر حصص شوند، بدون هیچ نشانه‌ای از استقرار ارتش سوریه وارد پایتخت شدند.

بیانیه مخالفان مسلح از تلویزیون سوریه

مخالفان مسلح با حضور در تلویزیون سوریه، بیانیه‌ای را قرائت و از تسلط بر دمشق خبر دادند. آنها مدعی شدند: سوریه آزاد شده مشتاق تقویت روابط خود با همه کشورهای برادر و دوست بر اساس احترام متقابل و منافع مشترک است. ما به دنبال ایفای نقش سازنده در منطقه و جهان برای دستیابی به امنیت و ثبات خواهیم بود.

درخواست جولانی برای حفاظت از نهادهای دولتی سوریه

«حمد الشرع» معروف به «ابومحمد الجولانی» سرکرده هیأت تحریرالشام پس از تصرف دمشق بر ضرورت حفاظت از نهادهای دولتی سوریه تأکید کرد. «ابو محمد الجولانی»، دستوراتی را به تمام نیروهای نظامی در شهر دمشق صادر کرد و از آنها خواست که به نهادهای عمومی نزدیک نشوند. او همچنین گفت این نهادها تا زمان تحویل رسمی تحت نظارت نخست‌وزیر خواهند بود تا رسماً تحویل داده شوند. «هادی البجره» رئیس ائتلاف مخالفان سوریه نیز به الجزیره گفت مخالفان برای توافق بر سر مرحله بعدی با کشورهای عربی و اروپایی و سازمان ملل نشست برگزار خواهند کرد.

بشار در مسکو

«بشار اسد» رئیس جمهوری سوریه از طریق فرودگاه بین‌المللی دمشق که توسط ارتش و نیروهای امنیتی تخلیه شده بود، سوریه را ترک کرد. شبکه یک تلویزیون روسیه از کرملین نقل کرد که بشار اسد و اعضای خانواده‌اش در مسکو حضور دارند. بنابراین گزارش، روسیا الیوم به نقل از خبرگزاری تاس گزارش داد: بشار اسد به همراه خانواده‌اش وارد مسکو شده است. در پی گمانه زنی‌های متعدد از محل حضور بشار اسد، یک منبع در کرملین شامگاه یکشنبه اعلام کرد که بشار اسد به همراه خانواده‌اش وارد مسکو شده و روسیه به آن‌ها حق پناهندگی داده است. شبکه یک تلویزیون روسیه نیز به نقل از کرملین اعلام کرد که بشار اسد و خانواده‌اش در مسکو هستند.

انتشار خبر حضور اسد در روسیه پس از آن صورت گرفته است که رسانه انگلیسی روتیزر مدعی شده بود ممکن است هواپیمای حامل «بشار اسد» در هنگام تلاش برای خروج از سوریه سقوط کرده و این مقام سوری کشته شده باشد.

تحلیلگران می‌گویند، در منطقه‌ای که «از قبل آتش گرفته است»، با پیشروی معارضین مسلح و فتح دمشق، فشارسنج پویایی قدرت در حال تغییر است که بر کشورهایمانند ایران، ترکیه، روسیه و ایالات متحده نیز تأثیر می‌گذارد.

در نگاه اول شاید منازعه جاری برندگان و بازندگان‌گانی دارد اما زمین سوریه هیچ پیروزی پایداری را برای هیچ طرفی ثبت نکرده است، حتی امروز بازیگرانی است که با واگذاری قدرت توسط بشار اسد خوشحال هستند یا نگرانی به آینده چشم دوخته و با ایهام به مسیر پیش رو می‌نگرند.

ماهیت متکثر مخالفان دولت سوریه که امروز به قدرت رسیدند با شبکه‌ای از تعارض‌های پیچیده، دوران گذار به سوریه‌ای جدید و دولت‌سازی در این کشور پس از تخریب یک ساختار ۶۰ساله حکومتی، بخشی از ابهاماتی است که می‌تواند آینده سوریه را با آسیب‌هایی مواجه کند.

بازنگران اصلی منطقه (اسرائیل، ایران و ترکیه) همگی در آنچه که بر سوریه خواهد گذشت نقش آفرینی خواهند کرد. این امواج نه‌تنها بر خاورمیانه، بلکه بر قدرت‌های جهانی مانند ایالات متحده و روسیه نیز تأثیر خواهد گذاشت. این را نیویورک تایمز می‌نویسد.

ناظران بین‌المللی، نبرد برای سوریه را مبارزه بسیار مهم‌تری از جنگ غزه برای تسلط بر یک چهارراه منطقه‌ای می‌دانند و روسیه نیز تأثیر خواهد گذاشت. این را نیویورک تایمز می‌نویسد. واشنگتن بیش از یک دهه است که نمی‌داند در مورد سوریه چه کاری انجام دهد، ایالات متحده از اینکه روسیه در سال ۲۰۱۵ اقدام به مداخله نظامی در سوریه کرد، سیاست خود را تغییر داده است. اکنون، واشنگتن با لفظه‌ای از گذار بین دو دولت روبه‌روست، تا جایی که رئیس جمهوری آینده، دونالد ترامپ، زمانی از سوریه به عنوان «شن و مرگ» یاد کرده است.

مشخص نیست، بازیگران منطقه‌ای و فرماندهانی تأثیرگذار در سوریه چقدر زمان دارند تا با توجه به وضعیت ناآرام در میدان عمل کنند. مخالفان مسلح پس از تصرف شهرهای شمالی و جنوبی سوریه، وارد دمشق شدند و دولت این کشور به ریاست «بشار اسد» خاتمه پیدا کرد.

معارضین پس از پیشروی‌های چند روز اخیر خود که ابتدا از حلب آغاز شد و به حماه رسید، روز شنبه از جنوب سوریه حرکت خود را به سمت دمشق آغاز کردند و صبح یکشنبه پس از تسلط بر مدین، وارد پایتخت سوریه و بر آن

«هاکان فیدان» وزیر خارجه ترکیه در نشست خبری در دوحه تأکید کرد: تمامیت ارضی سوریه باید حفظ شود. با تمام اقلیت‌ها در سوریه باید یکسان و بدون تبعیض رفتار شود. نهادهای دولتی باید حفظ شود و از ثبات در آنجا حمایت خواهیم کرد. نباید اجازه داده شود که سازمان‌های تروریستی از وضعیت کنونی سوریه سوءاستفاده کنند

سیاسی برای خروج از این موضوع وجود داشته باشد و این راه سیاسی باید بسیار متفاوت از آنچه قبلاً بوده، باشد، باید فرآیندی باشد که همه را در برگیرد. ما واقعاً باید بر نیاز به وحدت و ثبات تمرکز کنیم، جایی که سوریه بتواند حاکمیت خود را بازگرداند. در قلمرو آن زخم‌های زیادی وجود دارد که باید درمان شوند».

ترکیه: دولت جدید با چالش‌های زیادی روبه‌رو است

در همین حال وزیر خارجه ترکیه گفت: دوران بی‌ثباتی در سوریه که ۱۴ سال به طول انجامید، به پایان رسیده است. «هاکان فیدان» وزیر خارجه ترکیه در نشست خبری در دوحه تأکید کرد: تمامیت ارضی سوریه باید حفظ شود. با تمام اقلیت‌ها در سوریه باید یکسان و بدون تبعیض رفتار شود. نهادهای دولتی باید حفظ شود و از ثبات در آنجا حمایت خواهیم کرد. نباید اجازه داده شود که سازمان‌های تروریستی از وضعیت کنونی سوریه سوءاستفاده کنند. باید اطمینان حاصل کنیم که پکک و داعش از شرایط کنونی در سوریه سوءاستفاده نکنند. شبه‌نظامیان پکک را نمی‌توان یک موجودیت مشروع در سوریه تلقی کرد.

فیدان گفت: درباره تحولات اخیر سوریه با کشورهای عربی و طرف آمریکایی از حساسیت موضع ما در قبال پکک آگاه هستند.

وی گفت: روند انتقالی باید به آرامی و بدون آسیب رساندن به مردم سوریه انجام شود. همه ابزارها را برای کمک به دولت جدید سوریه برای غلبه بر مشکلات اقتصادی و سایر مشکلات فراهم خواهیم کرد. دولت جدید با چالش‌های زیادی مواجه است، بنابراین امیدوارم آنها برای مقابله با چالش‌هایشان با یکدیگر همکاری کنند. سوریه نباید تهدیدی برای هیچ یک از همسایگان خود باشد. ما به همکاری با کشورهای همسایه و دولت جدید سوریه برای بازسازی و رسیدگی به مشکلات اقتصادی آن ادامه خواهیم داد.

وی تأکید کرد: آنکارا از رویکرد سازنده روسیه و ایران در قبال بحران سوریه قدردانی می‌کند. وزیر امور خارجه ترکیه اظهار کرد: نیروهای مخالف سوری متشکل از گروه‌های مختلف هستند، اما مکانیسم هماهنگی در روزهای آینده بهبود خواهد یافت. وزیر امور خارجه ترکیه در حاشیه نشست دوحه فرورم افزود: با کشورهای عربی، از جمله عربستان سعودی، قطر، عراق، مصر و اردن دیدارهایی داشتیم و از رویکردهای سازنده این کشورهای برادر تشکر می‌کنیم. گفت‌وگوهایی نیز با امریکایی‌ها انجام دادیم و تأکید کردیم که همکاری با بازیگران منطقه‌ای باشند، به پایگاه هوایی «خلخاله» در جنوب سوریه خبر داد. رادیسو ارتش رژیم صهیونیستی اعلام کرد: این رژیم به‌منظور عدم دستیابی مخالفان مسلح به انبارهای تسلیحاتی ارتش سوریه، این انبارها را بمباران کرده است. طبق این گزارش، رژیم صهیونیستی به تمام فرودگاه‌های نظامی در دمشق حمله کرده است.

مسکو: اسد پس از مذاکره با مخالفان استعفا کرد

روسیه هم در واکنش به ترک سوریه توسط بشار اسد اعلام کرد که اسد پس از گفت‌وگو با طرف‌های درگیر در مناقشه از ریاست جمهوری استعفا داده

شام

با پایان حیات سیاسی رژیم

وارد عصر

دیوید اسمیت: بدون بشار، سوریه لیبی

شود. «اسمیت می‌افزاید که مردم عادی سوریه بشدت از این تحریم‌ها رنج می‌برند، خانه‌هایشان در خرابه‌ی باقی‌مانده و مشکلات بهداشتی و اقتصادی زیادی دارند که به‌طور مستقیم به کاهش حمایت‌های دولت و نارضایتی عمومی دامن زده است.

تأمین مالی و حمایت از گروه‌های مخالف مسلح

استاد دانشگاه ملیورن در ادامه به نقش مهم مداخلات خارجی در تجهیز و حمایت از گروه‌های مخالف بشار اسد اشاره کرد. او معتقد است که شورش سوریه از ابتدا به‌طور کامل وابسته به تأمین مالی خارجی بود. این گروه‌ها توسط برخی کشورهای منطقه‌ای تأمین مالی می‌شدند. همچنین خارجی از گروه‌های شورشی، بویژه در استان ادلب، تأثیر زیادی در ادامه طولانی مدت جنگ داخلی سوریه داشت. وی تصریح کرد: «همسایه شمالی سوریه نقش مهمی در تشدید بحران داشت و می‌توانست در سال ۲۰۱۷ با توافق با روسیه، شورشیان را اعلام خارج کند. اما این توافق به‌تداوم حضور گروه‌های شورشی در سوریه منجر شد که در نهایت بویژه با حمایت‌های مالی و تسلیحاتی جدید، دوباره فعال شدند.»

نقش مداخلات خارجی در رفتن دولت بشار اسد

کناره‌گیری دولت سوریه برای بسیاری از تحلیلگران بویژه کسانی که روندهای سیاسی منطقه را دنبال می‌کنند، به‌شدت شوک‌آور و تأسفیر بوده است. به گفته دیوید اسمیت، این پایان عمدتاً نتیجه مداخلات خارجی و تحریم‌ها است که موجب تضعیف شدید حاکمیت دمشق شد. اسمیت معتقد است برخی از کشورهای خارجی بویژه اسرائیل و ایالات متحده نقش بسیار مهمی در تشدید بحران سوریه داشتند. وی با اشاره به نقش قدرت‌های بیرونی در تحولات سوریه تصریح کرد که «فتح دمشق عمدتاً توسط گروه‌های تروریستی [منشعب از] القاعده در استان ادلب برنامه‌ریزی شد که از حمایت همسایه سوریه و اسرائیل بهره‌مند بودند. ایالات متحده نیز در این روند نقش قابل توجهی داشت، بویژه در زمانی که سرکردگان این گروه‌ها، به‌طور علنی اعلام کردند که اهداف آنها با هژمونی آمریکا و اسرائیل در منطقه هم‌راستاست.»

تحریم‌ها و اثرات آن بر وضعیت سوریه

اسمیت در بخش دیگری از این گفت‌وگو بر تأثیر شدید تحریم‌های اقتصادی بر وضعیت سوریه تأکید کرد: تحریم‌ها نه تنها باعث ایجاد بحران‌های اقتصادی عمیق در این کشور شدند؛ بلکه بر روحیه مردم نیز تأثیر منفی گذاشتند. «پس از بازپس‌گیری حلب در سال ۲۰۱۶، مردم سوریه امید داشتند که جنگ به پایان رسیده و شرایط به حالت قبل از بحران بازگردد، اما تحریم‌ها باعث شدند که بازسازی کشور بویژه در زمینه‌های مسکن و اقتصاد با مشکل جدی مواجه

نقش بحران اقتصادی و زیرساخت‌های فرسوده

در سقوط دمشق

اسمیت همچنین به نقش نابسامانی‌های اقتصادی